
Regeringen (Socialdemokratiet), Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Dansk Folkeparti og Bent Bøgsted på vegne af arbejdsfællesskabet af løsgængere (Liselott Blixt, Hans Kristian Skibby, Karina Adsbøl, Marie Krarup og Lise Bech) er enige om at nytænke beskæftigelsesindsatsen, så jobcentre bruger ressourcerne der, hvor de har størst effekt og kommer flest ledige til gavn. Det er vigtigt med en stærk beskæftigelsesindsats uden unødigt bureaukrati, hvor hjælpen er målrettet den enkelte.

Med *aftale om ny ret til tidlig pension* (2020) blev der indført en mere retfærdig og værdig ret til tidlig pension for danskere med lange og hårde arbejdsliv bag sig. Retten til tidlig pension giver nedslidte danskere en mulighed for at forlade arbejdsmarkedet, inden de er så syge, at deres otium er ødelagt. Det er både retfærdigt og styrker fundamentet under pensionssystemet som helhed. Som led i aftalen er det aftalt, at nytænkningen af beskæftigelsesindsatsen samlet set skal tilvejebringe en besparelse på 300 mio. kr. i 2022, 750 mio. kr. 2023 og en årlig besparelse på 1,1 mia. kr. fra 2024 og frem inden for jobcentrenes samlede indsatsområde (2020-pl). Aftalekredsen indfrie med *første delaftale om nytænkning af beskæftigelsesindsatsen* (2021) en årlig besparelse på ca. 345 mio. kr. i 2022 og ca. 370 mio. kr. årligt fra 2023 ved bl.a. at lempe proceskrav til indsatsen for uddannelseshjælpsmodtagere og at indføre mulighed for digitale samtaler efter seks måneders ledighed.

Aftalekredsen indfrier med anden delaftale om nytænkning af beskæftigelsesindsatsen den resterende del af besparelsen fra 2023 og frem.

Med aftalen er partierne enige om, at kontaktføreløbet for forsikrede ledige kan forenkles, og at a-kasserne får ansvaret for indsatsen i de første tre måneders ledighed.

Partierne ønsker med aftalen desuden at understøtte en omlægning af en del af indsatsen, der i dag gives som øvrig vejledning og opkvalificering, i retning af ordinære løntimer, ordinær uddannelse og virksomhedsrettede tilbud.

Partierne er med aftalen også enige om at reducere administrationen i jobcentre, hvilket bl.a. en udvidelse af muligheden for digitale samtaler i indsatsen kan bidrage til.

Et forenklet kontaktføreløb

I dag skal dagpengemodtagere til samtaler i både jobcentre og a-kasser, der begge vejleder borgeren om jobsøgning, rettigheder og pligter. Samtidig er der fire forskellige samtaletyper med hver deres primære formål. Fra et borgerperspektiv kan det være svært at forstå, hvorfor indsatsen er opdelt mellem aktørerne, og hvad de forskellige samtaletyper indebærer, hvilket kan fjerne fokus fra kerneopgaven i samtalerne med jobsøgning og formidling.

Partierne er med aftalen enige om at forenkle kontaktforløbet for dagpengemodtagere. Fra 1. januar 2024 får a-kasserne ansvaret for kontaktforløbet i de første tre måneder af ledighedsforløbet, og de særlige samtale typer forenkles, så der blot er én obligatorisk samtale type – jobsamtaler. A-kasserne skal bistå borgerne med at finde job og bistå arbejdsgivere med rekruttering og jobformidling på tværs af virksomhedstyper og brancher.

Antallet af samtaler for dagpengemodtagere i de første seks måneders ledighed reduceres med aftalen fra ni til seks, hvoraf a-kassen afholder de første tre samtaler i løbet af de første tre måneders fuld ledighed, og jobcentret afholder de sidste tre samtaler i løbet af de følgende tre måneder. Der lægges op til, at a-kassen kan deltage i den første samtale i jobcentret, hvis borgeren ønsker det, for at hjælpe med en god overdragelse. Der skal ved den første samtale i jobcentret være fokus på at bygge videre på det forløb, som den ledige har haft i a-kassen, med henblik på en målrettet jobrettet indsats, hvor borgeren hurtigst muligt formidles til ordinær beskæftigelse.

Forslaget er i store træk en videreførelse af det a-kasseforsøg, som blev igangsat fra 2020 i forlængelse af *aftale om en forenklet beskæftigelsesindsats* (2018). Ansvar for at bevilge tilbud forbliver i jobcentret igennem hele borgerens ledighedsperiode¹. Hvis a-kassen sammen med borgeren vurderer, at dagpengemodtageren vil have gavn af et tilbud, der påbegyndes inden for de første 3 måneders ledighed eller igangsættes i forlængelse heraf, sender a-kassen en indstilling herom til jobcentret. Såfremt jobcentret afviser a-kassens indstilling, skal det begrundes over for medlemmet og a-kassen. Danske A-kasser og KL inddrages i udmøntningen af initiativet.

Der vil blive udviklet målinger med henblik på at have overblik over a-kassernes indsats. Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering vil på den baggrund følge op på indsatsen med udgangspunkt i lovkravene til den del af indsatsen, a-kasserne overtager, og det eksisterende tilsyn med jobcentre. Hvis en a-kasse ikke opfylder kriterierne, igangsættes en opfølgning, hvor beskæftigelsesministeren i sidste ende kan gribe ind.

Den nye permanente arbejdsdeling mellem a-kasser og jobcentre vil skulle evalueres 2 år efter ikrafttrædelse. Evalueringsdesignet drøftes forinden med aftalekredsen. Den færdige evaluering drøftes i aftalekredsen.

Aftalekredsen vil søge opbakning fra forligspartierne bag beskæftigelsesreformen til initiativet.

Mere målrettede tilbud

På trods af, at tilbud om øvrig vejledning og opkvalificering udgør størstedelen af det samlede antal tilbud og de samlede udgifter til den aktive beskæftigelsesindsats, foreligger der ikke evidens for, at tilbuddene samlet set har en positiv effekt på afgang fra ledighed til beskæftigelse.

¹ A-kassen vil fortsat være ansvarlig for bevilling af tilbud om 6 ugers jobrettet uddannelse.

Aftalekredsen er derfor enige om, at der stadig er et potentiale for at dreje fokus i indsatsen i retning af mere effektive redskaber. Det indgår derfor i aftalen, at tilbud om øvrig vejledning og opkvalificering ikke skal tælle med som ret- og pligttilbud eller til opfyldelse af fokusmålet for indsatsen som led i skærpet tilsyn. Det skal bidrage til, at kommunerne i højere grad benytter andre former for aktivering, som bedre kan hjælpe de ledige tilbage i beskæftigelse, herunder virksomhedsrettede tilbud, ordinære løntimer og ordinær uddannelse.

Aftalekredsen lægger i den forbindelse vægt på, at kommunerne også fremadrettet har fokus på, at virksomhedsrettede indsatser igangsættes på ordentlige vilkår, med klare jobmål for øje og under iagttagelse af de gældende regler, der skal imødegå fortrængning af ordinært ansatte. Der oprettes på den baggrund en hotline i STAR, som kan vejlede om brugen af virksomhedspraktik.

Aftalekredsen noterer sig desuden, at der med *aftale om en forenklet beskæftigelsesindsats* af august 2018 allerede er sket en skærpelse af formålsbestemmelsen for virksomhedspraktikker, så alle virksomhedspraktikker så vidt muligt skal kombineres med eller efterfølges af ordinære timer, og så det skal fremgå af de enkelte praktikaftaler, hvilket formål praktikken har. Det blev også fastlagt, at en tillidsrepræsentant på den pågældende virksomhed skal inddrages ved etableringen af virksomhedspraktikken. I forlængelse heraf blev det også aftalt, at Folketinget årligt modtager en redegørelse om beskæftigelsesindsatsen, hvor blandt andet udviklingen i virksomhedspraktik er beskrevet.

Aftalekredsen er endvidere enige om, at man skal styrke vejledningsindsatsen til virksomheder om virksomhedspraktik.

Kommunerne vil fortsat kunne anvende tilbud om øvrig vejledning og opkvalificering, hvis det vurderes at være givende for den enkeltes ledighedsforløb og tilbagevenden til beskæftigelse.

Initiativet træder i kraft 1. januar 2023. Initiativet gælder dog ikke uddannelseshjælpsmodtagere og udlændinge i program efter integrationsloven i lyset af, at disse grupper er underlagt særlige krav om kontinuerlig aktivering.

Aftalekredsen er desuden enige om, at grænsen for, hvornår ordinære løntimer kan træde i stedet for et aktivt tilbud i fokusmålet for indsats i skærpet tilsyn, reduceres fra 225 timer til 100 timer. Det skal styrke jobcentrenes fokus på ordinære løntimer som en vej til ordinær beskæftigelse. Initiativet gælder samme målgruppe, som er omfattet af reglerne i dag (omfatter ikke dagpengemodtagere), og træder også i kraft 1. januar 2023.

Aftalekredsen vil søge opbakning fra forligspartierne bag beskæftigelsesreformen til den del af initiativet, der vedrører indsatsen for dagpengemodtagere.

Udvidet mulighed for digitale samtaler

Jobcentre og a-kasser har under suspensionen af beskæftigelsesindsatsen, der fulgte af COVID-19, afholdt en stor del af deres samtaler med personligt digitalt fremmøde (video) og telefonisk. Det har der været stor tilfredshed med blandt borgere og medarbejdere i jobcentre og a-kasser. Med *første delaftale om nytænkning*

af beskæftigelsesindsatsen fik ledige derfor efter seks måneders ledighed som udgangspunkt mulighed for at vælge, hvilken form deres samtale skal have.

Aftalekredsen er i forlængelse heraf enige om, at ledige² – også i starten af ledighedsperioden – som udgangspunkt skal have mulighed for at vælge, om samtaler med jobcenter og a-kasse skal afholdes ved personligt fremmøde, ved personligt digitalt fremmøde eller telefonisk. Jobcenter og a-kasse kan ændre samtaleformen fra personligt digitalt fremmøde eller telefonisk til personligt fremmøde, såfremt de vurderer, at der er behov for det.

Den første samtale skal fortsat afholdes fysisk for alle målgrupper. Sygedagpengemodtagere med en arbejdsgiver vil også kunne holde denne samtale digitalt for at understøtte større fleksibilitet i opfølgningen for sygemeldte med mere forudsigelige forløb, herunder forløb, hvor borgeren har en arbejdsgiver og efter sygemeldingen kan vende tilbage til sin arbejdsplads.

Forslaget forudsættes at træde i kraft 1. januar 2023, og aftalekredsen vil søge opbakning fra forligspartierne bag beskæftigelsesreformen til den del af initiativet, der vedrører indsatsen for dagpengemodtagere, samt fra forligspartierne bag sygedagpengereformen til den del af initiativet, der vedrører indsatsen for sygedagpengemodtagere.

Mindre administration i kommunerne og forenklinger af administrative krav

Aftalekredsen noterer sig, at de registrerede udgifter til jobcenterdrift i perioden 2011-2019 er steget fra ca. 3,4 mia. kr. til ca. 5 mia. kr. samtidig med, at antallet af offentligt forsørgede med kontakt til jobcentrene har været faldende. Samtidig er der væsentlige forskelle mellem jobcentrenes gennemsnitlige udgifter pr. ledig til jobcenterdrift. Aftalekredsen er i forlængelse heraf enige om, at udgifterne til jobcenterdrift skal nedbringes med 235 mio. kr. fra 2024.

Aftalekredsen er enige om, at Beskæftigelsesministeriet i efteråret 2022 vil igangsætte et arbejde med inddragelse af KL om, hvordan besparelsen bedst understøttes og implementeres, herunder fx med udgangspunkt i tværkommunal læring, og som kan pege på effektiviseringer inden for jobcenterdriften. Aftalekredsen noterer sig, at regeringen i forbindelse med aftale om kommunernes økonomi for 2024 vil drøfte dette arbejde med KL med henblik på at understøtte implementering af besparelsen. Aftalekredsen bakker op om, at effektiviseringen skal findes på jobcenterdriften. Aftalekredsen vil i foråret 2023 blive orienteret om arbejdet med understøttelse af kommunernes implementering af besparelsen. Aftalepartierne vil følge op på udmøntningen af aftalen, herunder at udmøntningen samlet set nedbringer administrationsomkostningerne i jobcentrene.

Der indgår desuden i aftalen en række konkrete forslag, som kan vise vejen til at forenkle de statslige krav til indsatsen.

² Modtagere af dagpenge, kontanthjælp, uddannelseshjælp, ledighedsydelse, overgangsydelse (uden for integrationsprogrammet), sygedagpenge og fortidspension, samt personer i revalideringsforløb, ressourceforløb eller jobafklaringsforløb.

Lempelse af uddannelsespålægget

Som led i et forsøg i perioden 1. april 2022 – 31. december 2023 er uddannelsespålægget lempet, så uddannelseshjælpsmodtagere, som ikke er åbenlyst uddannelsesparate, ikke behøver at få et uddannelsespålæg. Uddannelse er fortsat udgangspunktet. Unge kan dog efter en konkret vurdering – hvis den unge er indforstået med det – undtages fra uddannelsespålægget og få en jobrettet indsats i stedet. Formålet er at få flere unge i job og begrænse frafald fra uddannelse, hvor den unge ikke er motiveret for uddannelse. Jobcentret har også mulighed for at give en socialfaglig indsats med henblik på at få de unge i job eller uddannelse. Aftalekredsen er enige om, at lempelsen af uddannelsespålægget permanentgøres. Initiativet bygger oven på initiativet fra *første delaftale om nytænkning af beskæftigelsesindsatsen* med at mindske frafald fra uddannelse for de unge ved at give ret til en mentor for unge, der påbegynder en uddannelse.

Forenklinger af opfølgningen i skærpet tilsyn

Aftalekredsen er enige om at forenkle opfølgningen over for kommuner, der kommer i skærpet tilsyn som følge af en mangelfuld beskæftigelsesindsats, med virkning fra den 1. januar 2023. Det nuværende krav om ekstern sagsgennemgang, når kommunen kommer i skærpet tilsyn, afskaffes. I stedet skal det være op til den enkelte kommune at vurdere, om der i forbindelse med udarbejdelse af redegørelse og genopretningsplan er behov for en konkret sagsgennemgang.

Aftalekredsen er også enige om, at der fremover alene afholdes møde mellem beskæftigelsesministeren og borgmesteren, hvis kommunen kommer i skærpet tilsyn. Dermed bortfalder det hidtidige krav om et ekstra møde på embedsmandsniveau.

For kommuner, der ikke opfylder resultatmålet, ændres grænsen for, hvornår de kommer under skærpet tilsyn. Kravet i fokusmålet for andelen af personer, der skal have modtaget mindst ét aktivt tilbud i løbet af de seneste 12 måneder, reduceres fra 80 pct. til 70 pct.

Forenkling af krav til registreringer

Der gennemføres en analyse af jobcentermedarbejdernes registreringsbyrde for at undersøge, hvordan deres hverdag kan gøres mindre administrativ tung. Analysen skal pege på forslag til at forenkle eller reducere mængden af registreringer, uden at borgerens retssikkerhed kompromitteres.

Aftalekredsen er desuden enige om at afskaffe registreringskravet om, at sagsbehandlerne skal dokumentere løbende og afsluttende status for igangsatte indsatser i Min Plan. I stedet skal det overlades til det enkelte jobcenter at vurdere, hvordan de bedst dokumenterer opfølgningen på de indsatser, de igangsætter for borgeren.

Aftalekredsen opfordrer hertil kommunerne til at gennemgå deres egne arbejds-gange, opfølgningskrav og it-understøttelse for at frigøre tid til den enkelte borger og virksomhed.

Forenkling af krav til vejledning

Det undersøges, hvordan reglerne om jobcentrenes vejledning af borgerne kan nytænkes, så det i højere grad bliver muligt at anvende digitale værktøjer. Formålet er dels at forbedre borgernes retssikkerhed, dels at jobcentermedarbejderne skal bruge mindre tid i deres samtaler på at informere om rettigheder, pligter og konsekvenser, og mere tid på at hjælpe borgere i arbejde.

Aftalekredsen er desuden enige om at ændre reglerne om vejledning af borgere om seks ugers jobrettet uddannelse, så det fremover udelukkende er a-kasserne, der har pligt til at vejlede om ordningen. Aftalekredsen vil søge opbakning fra forligspartierne bag beskæftigelsesreformen til initiativet.

Afskaffelse af krav om beskæftigelsesplan og resultatrevision

Derudover er aftalekredsen enige om at afskaffe kravet om, at kommunerne årligt skal udarbejde en beskæftigelsesplan og resultatrevision, hvilket vil indebære en administrativ lettelse for kommunerne. Kommunerne vil fortsat have mulighed for at udarbejde en beskæftigelsesplan og resultatrevision, hvis de ønsker det.

Initiativet skønnes at indebære en yderligere administrativ lettelse på ca. 5 mio. kr. årligt og træder i kraft den 1. januar 2023.

Input til kommende kritiske reformgennemgange

Mange områder har betydning for en god og effektiv udnyttelse af ressourcerne. Aftalekredsen noterer sig i den sammenhæng, at der er annonceret en kritisk reformgennemgang af sygedagpengereformen samt reformen af førtidspension og fleksjob, som igangsættes i efteråret 2022.

Aftalekredsen lægger vægt på, at regeringen i gennemgangen af sygedagpengereformen vil arbejde for at skabe et mere smidigt og fleksibelt forløb for sygemeldte borgere, der er i job, og som inden for kort tid (få måneder) forventes at være tilbage på arbejde. Konkret kan regeringen arbejde for forslag om at stille færre centralt fastsatte krav til den kommunale opfølgning i disse sager, herunder se på antallet af samtaler.

Tilsvarende vil regeringen foreslå forligskredsene, at kommunen i forbindelse med forberedelsen af sager, der skal behandles i rehabiliteringsteamet, kan undlade at indhente den praktiserende læges vurdering af borgerens helbredsmæssige situation (LÆ265), hvis kommunen vurderer, at sagen er tilstrækkeligt helbredsmæssigt oplyst. Desuden vil regeringen drøfte med forligskredsen bag reformen af førtidspension og fleksjob, hvordan man kan forenkle kravene til rehabiliteringsteamet og skabe bedre rammer for borgerens møde med rehabiliteringsteamet.

Sammenhæng til ny hovedlov for borgere med komplekse problemer og velfærdsaftaler på beskæftigelsesområdet

Aftalekredsen noterer sig, at der i juni 2022 er indgået *aftale om udmøntning af aftale om rammerne for en helbredsorienteret indsats for borgere med komplekse problemer*, der sikrer en mere enkel og sammenhængende indsats over for udsatte mennesker. Aftale-

kredsen er enige om, at udmøntningen af anden delaftale om nytænkning af beskæftigelsesindsatsen skal tænkes sammen med udmøntningen af aftalen om en ny hovedlov samt de kommende velfærdsaftaler på beskæftigelsesområdet som følge af *aftale om kommunernes økonomi for 2023*. Aftalekredsen er opmærksom på udviklingen i sagsstammer.

Aftalekredsen konstaterer desuden, at der med aftale om *nyt kontanthjælpsystem* (2022) indføres en afklaringsret for aktivitetsparate borgere over 30 år, som har været i kontanthjælpssystemet i to år eller mere.

Økonomi

Anden delaftale om nytænkning af beskæftigelsesindsatsen tilvejebringer et provenu på i alt 345 mio. kr. i 2023, 760 mio. kr. i 2024, 760 mio. kr. i 2025 og 755 mio. kr. i 2026 efter skat, tilbageløb og adfærd. Varigt medfører aftalen offentlige mindreudgifter på 760 mio. kr. efter skat, tilbageløb og adfærd årligt.

Tabel 1

Økonomiske konsekvenser, mio. kr. (2022-pl)

	2023	2024	2025	2026	Varigt
Mere målrettede tilbud ekskl. midler forligsbudget med Beskæftigelsesreformen	370	375	380	380	380
Mere ansvar til a-kasserne og et forenklet kontaktføreløb		155	150	145	150
Mindre administration i jobcentrene		235	235	235	235
Afskaffelse af krav til beskæftigelsesplan	5	5	5	5	5
Medfinansiering af digitale samtaler*	-30	-25	-25	-25	-25
Lempelse af uddannelsespålægget		15	15	15	15
I alt offentlige mindreudgifter, efter skat, tilbageløb og adfærd	345	760	760	755	760

Anm.: Tabellen er afrundet. *Merudgifterne til medfinansiering af digitale samtaler forudsætter forligskredsen bag beskæftigelsesreformens tilslutning, herunder til øvrig foreslået finansiering.

Kilde: Egne beregninger.

I aftalen indgår en række forslag, som er forligsbudget med hhv. beskæftigelses- og sygedagpengereformen. Initiativet om *udvidet mulighed for digitale samtaler* er delvist forligsbudget med hhv. sygedagpengereformen og beskæftigelsesreformen. Regeringen vil søge forligskredsenes opbakning til initiativet samt søge tilslutning fra forligskredsen bag beskæftigelsesreformen til medfinansiering af *udvidet mulighed for digitale samtaler* med forligsbudgette midler dels fra initiativet om *mulighed for digitale samtaler efter 6 måneder* som led i 1. delaftale om nytænkning af beskæftigelsesindsatsen og dels fra initiativet om *mere målrettede tilbud* fra indeværende delaftale, svarende til i alt ca. 30 mio. kr. årligt.

Det bemærkes herudover, at der i forslaget om *udvidet mulighed for digitale samtaler* er en administrativ besparelse på ca. 15 mio. kr., som forligskredsen bag sygedagpengereformen kan disponere over.

Aftalens karakter

Aftalen har karakter af en stemmeaftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Bent Bøgsted på vegne af arbejdsfællesskabet af løsgængere (Liselott Blixt, Hans Kristian Skibby, Karina Adsbøl, Marie Krarup og Lise Bech).